Nemes István

Kett-pedagógia képzéssorozat

Országos Kett-pedagógia képzéssorozat vette kezdetét 2018. július 16–20. között a nagyváradi Posticum Keresztény Kulturális Központban. A képzéssorozat, amelyet 30 román és 30 magyar vallástanár, szociális munkás, lelkipásztorkodás területén dolgozó szakember és katolikus óvodapedagógus részvételével tartanak, két és fél éves projekt keretében valósul meg, és az egész ország területét lefedi.

Nemzetközi projekt a módszertani szemléletváltásért

A két és fél éves nemzetközi továbbképzési projekt a Nagyváradi Posticum Movimentum Iuventutis Christianae Egyesület és a Nagyváradi Római Katolikus Püspökség együttműködéséből született. A Posticum püspöki támogatással pályázatot nyújtott be a Németországi Püspöki Konferencia közép- és kelet-európai országokat támogató szervezetéhez, a Renovabishoz egy Kett-pedagógiában való szisztematikus továbbképzés szervezése céljából. A pályázatot március folyamán a német szervezet kuratóriuma pozitívan bírálta el. A projekt támogatásához jelentős összeggel járul hozzá az Augsburgi Püspökség pasztorális irodájának világegyházért felelős részlege. A képzéssorozat futamideje 2018. január 1–2020. december 31.

A Kett-pedagógiában való továbbképzés célja a szemléletváltás támogatása a hitoktatás és katolikus pedagógia területén. A projekt azon erőfeszítések közé tartozik, amelyek segíteni próbálnak abban, hogy a hittan a klasszikus iskolai tanórák keretei között maradva belsőleg újuljon meg. A tanterv változása és az új tankönyvek mellett a módszertani megújulás is kitűzött cél. Az új koncepció célja az, hogy a gyereket az egyházi élet és hagyomány egészébe vezesse be, amelynek legfontosabb megnyilvánulásai a liturgikus ünneplés és az egyházi közösségi életben való részvétel, az imaélet fejlesztése, a szociális érzékenyítés, az imádságos életre és a kapcsolatok, érzelmek keresztény kultúrájára való nevelés. Ez a szemlélet alapvetően nem a tudásra, hanem a vallási kompetenciák kialakítására, a vallási dimenzió életbe való konkrét beépítésére törekszik.

A padlóképekkel dolgozó nevelési Kett-„módszer" ezt a szemléletet támogató reformpedagógia. A Kett-pedagógia az 1970-es években indult útjára Bajorországban, Franz Kett és Esther Kaufmann kezdeményezésére. A Kett-pedagógia főként a Mallersdorfi Szegény Ferences Nővérek székelyudvarhelyi óvodája és különösen Nagy Enikő, M. Kriszta nővér sokrétű óvónői és oktatói tevékenysége révén már húsz éve jelen van Erdélyben. Ez úton szeretnénk külön is megköszönni úttörő és e projektet is megalapozó munkáját.

A romániai képzési projekt három romániai és egy magyarországi partner együttműködésével valósul meg. A Posticum romániai partnerei a Iaşi-i Római Katolikus Püspökség Katekétikai Irodája, a bukaresti Spiru Haret Egyetem Brassóba kihelyezett Pszichológia és Neveléstudományok Kara, illetve a csíkszeredai Pro Educatione Tanulmányi

és Felnőttképzési Hálózat. A projektben közreműködik a Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola MTA által támogatott Fügefa Műhely programja is.

A képzések a németországi Kett Pedagógiai Intézettel együttműködésben, annak képzési struktúráját követve fognak zajlani. Az öt-öt képzésből álló sorozat alapozókurzussal indult, majd négyrészes multiplikátor-képzéssel fog folytatódni. A oktatókat a Kett Pedagógia Intézet biztosítja, és Csehországból, Németországból, Ausztriából, Olaszországból és Svájcból érkeznek majd. A magyar nyelvű csoport képzését a cseh fiókintézet két vezetője, *dr. P. Tomás Cyril Havel* és *dr. Eva Muronova* biztosítja. A képzések mellett a résztvevők számára honlap is fog indulni az ősztől. A projekt anyanyelvre fordított oktatási anyagokat, a pedagógiában használatos magyar és román zenei adaptációkat és két-két külföldi ösztöndíjat is biztosít résztámogatásos rendszerben szemináriumvezetői kiképzés céljából. A kurzus résztvevői a németországi Kett-intézet által elismert multiplikátori oklevélhez juthatnak, ha az intézet megszabta feltételeknek eleget tesznek.

Alapozókurzus Nagyváradon

2018. július 16–20. között zajlott a nagyváradi Posticum Keresztény Kulturális Központban a Kett-projekt első képzése, a magyar csoport számára tartott alapozó kurzus.

A Kett-pedagógiában eddig tartott képzések, amint ez az eddigiekből kiderült, bemutató jelleggel bírtak. A bemutató jellegű „tematikus" kurzusok kedvet ébresztettek a Kett-pedagógia iránt. A most kezdődő szisztematikus képzések és az azok közötti, osztályteremben folytatott gyakorlat ezen látásmód elméleti megalapozását és konkrét begyakorlását célozzák. Nem lehet „Kett-módszert" „alkalmazni" anélkül, hogy megértsük

a pedagógiai tevékenység és eljárások alapvető célkitűzéseit, az általuk fejlesztésre kerülő általános és sajátos kompetenciákat. Ezek nélkül a Kett-pedagógia egy sajátságos szemléltetési módszerré silányodik, és ez elkerülendő, mert elvéti a lényeget.

A nagyváradi képzés fő hozadéka épp ennek megértése volt. Az ötnapos, rendkívül intenzív, reggeli áhítatot és esti programot is magába foglaló kurzus során a Kett-pedagógia alapelemeit sajátította el a harminc résztvevő. Nemcsak elméleti képzés zajlott, hanem az alapfogalmakhoz kapcsolódó eljárások is bemutatásra kerültek, sőt, csoportmunkákban alkotó munkára is sor került. A csoportmunkák plénumban folyó megbeszélései során a résztvevők által tervezett foglalkozáselemeket az „eredetivel" hasonlították össze.

A nagyváradi képzés július 16-án, hétfőn *Kiss Albert* egyházmegyei tanfelügyelő és P. Tomas Cyril Havel által celebrált szentmisével kezdődött, amely után a főcelebráns köszöntötte a jelenlevőket a maga és a programot támogató *Böcskei László* nagyváradi megyéspüspök nevében, aki nem tudott jelen lenni. A megnyitó és előzetes eligazítás után kezdődhetett a megismerés egyhetes kalandja, a Kett-pedagógia alapfogalmainak és eljárásainak megismerése.

Az alapozó kurzus során a résztvevők főként a Kett-foglalkozások első és legalapvetőbb mozzanatával foglalkoztak, amely megteremti a tanóra keretét: a gyerekközösség megteremtése, amely szükséges ahhoz, hogy aztán ugyanez a közösség egy központi téma felé forduljon, és a téma egy közös alkotó folyamat keretében feldolgozhatóvá váljék. Ez a lépés két kulcsszóval tehető érthetővé. Az első az *ittlét pedagógiája*: annak tudatosítása, hogy *én itt vagyok, és te is itt vagy*. Innen egy lépés az, hogy én és te egymás

számára és együttesen vagyunk itt, egy nagy közösségben. Az ittlét öröme és a személyes kapcsolatfelvétel, ennek hosszas gyakorlása megteremti a vallásos nevelés két legalapvetőbb feltételét: a gyerek megtanul a jelenben lenni és örülni az élet ajándékainak, ezzel egyszerre pedig megtanulja azt, hogy énné a te-vel való kapcsolatban válik, a másik szeme és szíve, nagyra értékelő magatartása tükrében érik emberré, lép ki az anonimitásból. Voltaképpen itt történik meg Isten Te-ként való érzékelésének megalapozása, és jelenlétének megsejdítése. E két alapvető kompetencia kialakítására és erősítésére számos eljárást láthattak a résztvevők.

Az oktatók rávilágítottak a *tanári szerep alapvető másságára* ebben a pedagógiában. A klasszikus, frontális oktatásban az oktatott csoport kapcsolatrendszerének fókuszpontja a tanár személyisége. Feléje irányul a figyelem, és nála van a tudás. A Kett-pedagógiában azonban a gyerekek közötti kapcsolatokra helyeződik át a hangsúly. A kapcsolatrendszernek pontosan annyi fókuszpontja lesz, ahányan a csoportban vannak, és lényeges az, hogy mindenki meg tudjon nyilvánulni. A tanár kísérőként van jelen a csoportban. A megnyilvánulásokat tárgyi eszközök által segített pedagógiai eljárások szabályozzák és terelik mederbe. A tárgyi eszköz szimbólum vagy apropó, amelynek kapcsán beindul a személyes állapot, hangoltság kimondása, a te felé fordulás és a folyamatos interakció. A másik fontos szempont a tér személyes kapcsolatrendszernek alárendelt kialakítása: a körben ülés, az üres középpont, amely felé az Én-Te-Mi itt vagyunk folyamat végén a figyelem irányul, és amelyet meg fog tölteni a padlóképben testet öltő én, te és közösség, élet egy téma kapcsán.

Ugyanilyen fontos volt a tárgyi eszközök szerepére vonatkozó tisztázás is a képzés során. Nem a tárgyi eszköz a fontos, hanem a gyerek azzal kapcsolatosan megfogalmazott lelkiállapota, emlékei, vagyis a *személye* és ennek megnyilvánulása. A résztvevők rácsodálkoztak arra, hogyan lehet elővarázsolni az egyéniséget röpke negyedóra alatt mindenkiből, ráadásul úgy, hogy a választott tárgy, tevékenységforma már eleve a központi téma felé mutat, abba csalogatja-vonja be észrevétlenül a gyerekeket.

A hangulatos reggeli imák és az ezt követő, minden reggel lefolytatott kiértékelő körök során szinte tapintható volt, hogyan nyílik rá a résztvevők lelki szeme arra, hogy mit is jelent Kett-pedagógusnak lenni.

Természetesen nemcsak technikai jellegű képzést és elméletet kaptak a jelenlévők. Alapvető, Kett-pedagógiában lényegesnek számító témák is feldolgozásra kerültek: itt vagyok, nevem van, arcom van, saját helyem van a világban, a lényem középpontja a szív. A képzés során érthetővé vált, hogy ezen foglalkozások célja elsőrendű: olyan kompetenciákat alakít ki, amelyek nélkül *nincs vallásos nevelés.* Igaz, hogy a vallási általános műveltség megszerezhető a *fentiek nélkül is*, az is, hogy szerencsés esetben a gyerek *megtanulhatja* az imákat, énekeket, a mise rendjét, az ünnepköröket. Ám *tudatost döntést* hite mellett aligha fog hozni, ha az élethez szükséges alapkompetenciák és egzisztenciális adottságok nincsenek kezdettől *összekapcsolva* a vallásos neveléssel, és így a neveltek nem tudnak a vallás és saját maguk életük kapcsolatot teremteni.

Ugyanakkor az is nyilvánvalóvá vált, hogy a Kett-pedagógia bejárandó út a tanár számára is: annyiban lesz sikeres *szakmailag*, amennyiben a Kett-pedagógia révén képes *emberileg* újra fölfedezni magát, örülni a saját és embertársa létének, és arra rácsodálkozni, megérezni annak ajándék-jellegét, majd továbbajándékozni azt, amit megélt.

A képzést szép és spontán közösségformálódás kísérte. Öröm volt látni azt, ahogyan személyes kapcsolatok születnek, erősödnek, a legkülönbözőbb helyekről érkező emberek meg- vagy újra megismerik egymást. A Kett-pedagógia közösséget is teremt, s remélhetőleg ez lesz egyik legfőbb hozadéka: a hitoktatók közötti közösség kialakulása és megerősödése. A hangulatos esték, a gyönyörű környezet, az ebéd és esti szünetek ezt a célt is szolgálták.

Alapozókurzus Brassóban

Augusztus 17–21. között, pontosan egyhavi távolságra a nagyváradi nyitánytól, folyt le a román nyelvű alapkurzus Brassóban, a Kolping Hotelben. A brassói képzés a Posticum koordinátori, közvetítői és felügyeleti szerepe mellett a bukaresti Spiru Haret Egyetem Brassói kihelyezett Pszichológia és Neveléstudományok Karához kötődő Spiritus et Cultura Egyesület szervezésében zajlott. Az esemény főszervezője *Dr. Monica Gomoescu* egytemi lektor volt.

A román csoport mintegy felét a iasi-i egyházmegye tizenöt katekétája és pasztorálasszisztense adja, másik felét egyrészt tizenegy brassói egyetem által felvett résztvevő, ehhez járul még a Bukaresti Érsekség kötelékéből meghívott négy hitoktató, akik főként az óvodapedagógia területén dolgoznak egyházi magánóvodákban.

A román csoport oktatói *Eva Fiedler* Kett- és Montessori pedagógus, oktató (Németország) és *Gerda Flöss-Graiss* Kett-pedagógia oktató, iskolaigazgató (Olaszország, Dél-Tirol) voltak. A képzés kiváló körülmények között zajlott, kreatív és rendkívül aktív csoporttal, akik közül nagyon sokan hamar ráéreztek a Kett-pedagógia bemutatott elemeire. A csoportmunkák során az oktatók is rácsodálkoztak a csoportok alkotásaira, és elismeréssel mondták, hogy ők maguk is sokat tanultak a látottakból.

A képzést követő felmérések azt mutatják, hogy a résztvevők elégedettek voltak a kurzussal, amely megfelelt elvárásaiknak.

Az év hátralevő részében még komoly munka vár a szervezői csapatra. A szakanyagok fordítása mellett 2018 végére napvilágot kell látnia a honlapnak (www.kett.ro), zenei adaptációknak és felvételeknek kell megszületniük, és élővé kell válnia a csoport Facebook oldalának.

E cikk szerzője most már birtokában van annak a levélnek is, amelyben Franz Kett üdvözli a romániai csoportot, és arról beszél, mennyire lelkesek voltak a román nyelvű csoport oktatói a tapasztaltaktól.

A Kett-pedagógia elsajátításában természetesen még hosszú út áll a résztvevők előtt, azonban örömmel konstatálhatjuk, hogy hatvan ember eljutott a multiplikátor-kurzusig, amelynek első epizódja 2018. okt. 12–16. között fog lezajlani Nagyváradon, a Posticum Keresztény Kulturális Központban.

Vélemények

A nagyváradi képzés végén megkérdeztük a résztvevőket benyomásaikról. A véleményekből alább egy csokorra valót közlünk.

Milyen meggondolásból vállalkoztál a két és fél éves Kett-kurzus elvégzésére?

„Elavultak a módszereink, változtatni kell, ha eredményt akarunk elérni."

„Számomra a módszer a megújulást hozta el a katekézisben. Néhány foglalkozást tartottam odahaza a hittanos csoportjaimban, és láttam, mekkora hatással van a gyerekekre, milyen mély gondolatokat hoz elő belőlük."

Milyen elvárásaid voltak a képzéssel szemben?

„A képzés számomra teljes egészében egy flow-élmény. Igazából nem is elvárásokkal érkeztem, sokkal inkább áramolni, felvenni a fonalat."

Milyen benyomásokat szereztél az első hét után?

„Rengeteg pozitív émény ért. Sok mindent megértettem, megláttam ezen a héten. Sokat finomodott az érzékelésem a másik személyre, és olyan jó volt megélni azt, ahogyan közösséggé váltunk."

„Nagyon kellemes volt ez a néhány nap. Az emberi kapcsolatokról beszéltünk, és ezt a gyakorlatban is megéltem. Sok új kapcsolat szövődött, és a régi kapcsolatok is szorosabbá alakultak.

„Az első hét foglalkozásai után rájöttem, hogy eddigi Kett-foglalkozásaim nyomokban, elvétve tartalmazták a Kett-módszer elemeit."

„Ez egy részleteiben, koncepciójában kidolgozott módszer. Megerősítette bennem a kérdezni bátorkodó embert azon út elején, amely nem a megérkezettséget, hanem a lehetőségek bőséges, kiaknázásra váró tárházát kínálja fel."

Mi érintett meg a leginkább? Szerinted melyek voltak a program erős pontjai?

„Az esti történetek érintettek meg a leginkább, ez adott saját élményt. Volt több apróbb gesztus, játék, pillanat, mozgás, ami szintén hordozott számomra üzenetet, vagy belülről rakott helyre, tisztított és indirekt módon formált."

„Visszavezetett önmagamba, és segített újra felfedezni azt, hogy a csoda bennem van, lényem legmélyén hordozom."

„Az, hogy minden társas interakciónak az alapja az én, aki ha megtapasztalja az Én és Te között oda-vissza ható személyes örömet, kinyílik a világ felé azzal az üzenettel, hogy az élet minden nehézsége mellett szép, élni, együtt lenni jó. A program, a módszer ennek kifejezésére kínál nagyon hangsúlyosan metodikát."

Miként látod hasznosíthatónak a most tanultakat?

„A foglalkozásaimat még tudatosabban tervezem. Sok új ötletet kaptam. Gazdagodott egy-egy »kötelező elem« megjelenési módja és a hozzá kapcsolódó eszköztár. Letisztultak bennem kérdések."

„Hacsak elemeiben is, eszköztárát alapul véve, felelősséggel a módszer didaktikai hitelessége iránt, a csoportokkal (sérültekkel és családjaikkal) való munkám során igen adaptálhatónak találom."

„A nyári evangelizációs napok keretén belül használom a legközelebb a módszert. Kaptam néhány jó ötletet a bibliai történetek bevezetéséhez és a kapcsolatok megerősítéséhez. Az iskolai óráimat is színesítem majd a Kett-képzésen tanultakkal."

Mennyiben teljesültek elvárásaid?

„Amiért jöttem, teljes egészében megvalósult. Hálás vagyok a képzőknek mindazokért a hatásokért, amelyek itt értek."

„A hét minden napján gazdagodtam, kaptam valami szépet, valami jót, amit tovább tudok adni. Nagyon tetszik az, hogy az érzéseket, a kapcsolatokat állítja középpontba ez a pedagógia, és az értelem az érzelmek útján válik érintetté. Köszönöm, hogy részese lehetek ennek a csodának."

„Elvárásaim, amelyekkel ide érkeztem teljes mértékben megvalósultak. A képzők óriási tapasztalattal, tudással rendelkeztek, a szervezés tökéletes, a csapat pedig szenzációs volt."

„Elváráson felülien..."

(Kérdezett: Ozsváth Judit)